

KLIMEK

POLSKIE TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE
BIULETYN INFORMACYJNY ZARZĄDU
ODDZIAŁU SOSNOWIEC

ROK XVI

LIPIEC 2011

3(60)

Las : zielona szata ziemi (część II)

Na ograniczenie tej formacji wpływają ostre zimy i letnie posuchy. Należy podkreślić, że pierwotny las klimatu umiarkowanego praktycznie nie istnieje, choć zachowały się jego miejsca w Europie Środkowej i Wschodniej. Przede wszystkim to Puszcza Białowieska.

Mapa roślinności jest silnie zagmatwana na terenie gór z uwagi na wys. nad poziomem morza. Na stokach gór spotyka się takie same strefy klimatyczne, jak i innych częściach Ziemi.

W Europie Środkowej i Zachodniej większa część zimnych pięter górskich pochodzi z rejonów północnych. Podczas ocieplenia się w kierunku lodowców Skandynawii.

W Alpach średnia temperatura roczna zmienia się o 5,5 C, na każde 1000 m wysokości npm. Wyróżnia się pięć pięter: podgórskie, górskie, subalpejskie, alpejskie i niwalne.

Piętro podgórskie odpowiada przejściu między równinami, a górami:

- Piętro górskie opанowane jest przez las
- Przeważają gatunki iglaste, ale też występuje : buk, jawor i jarząb.
- Piętro subalpejskie charakteryzuje się dość długimi zimami. Najczęściej spotykanymi drzewami są: świerk, modrzew, sosna i limba.
- Piętro alpejskie stanowią pojedyncze skarłale drzewa oraz trawiaste murawy.
- Piętro niwalne to w zasadzie piętro przyrody nieożywionej

Lasy w Polsce

Las jest to zbiorowisko roślinno- zwierzęce, które wraz z glebą i klimatem stanowią oddziałującą na siebie całość.

Lasy w Polsce stanowią około 9 mln ha, co stanowi około 28% powierzchni kraju.

Leśnictwo to dziedzina polskiej gospodarki, która w sposób stały ma zapewnić lesistość stosowaną do zaspokajania potrzeb różnych gałęzi gospodarki narodowej (docelowo człowieka) i jego pochodne.

Do najważniejszych aktualnych zadań leśnictwa należy: udostępnienie i zagospodarowanie dalszych terenów leśnych; optymalne zalesienie terenów Polski, z uwzględnieniem produkcyjnej i ochronnej funkcji lasu; zalesianie terenów górskich i krasowych, wcześniej wylesianych; zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne; zapewnienie zrównoważonego rozwoju leśnictwa.

Opracował: Krzysztof Czesak

Szlak Husarii Polskiej (Odcinek Nieborowice- Rudy: 16,6 km)

Z Nieborowic szlak czerwony prowadzi wzdłuż dawnej kolei wąskotorowej z Trynka do Rud lasem, przez Młyn nad Bierawką do Pilchowic. W Pilchowicach oddalamy się w prawo od nasypu w pobliżu zabytkowego szpitala i kościoła św. Jana Chrzyciela z 1780 r fundacji hrabiego Węgierskiego. Drewniany spichlerz plebanii z XVIII wieku przeniesiono do Górnośląskiego Parku Etnograficznego w Chorzowie. W Kolonii Młyn nad Bierawką na posesji rośnie 400 letnia lipa o obwodzie ponad 430 cm- pomnik przyrody. Wychodząc z Pilchowic kierujemy się do osiedla Wielopole i dalej do lasu wzdłuż lewej ściany do załomu. Tam odnajdujemy drogę polną do Górnik zbaczamy w prawo na skraj lasu, po czym skręcamy w las. Po skrzyżowaniu drogi i ścieżki wychodzimy z lasu przy kolejnych domach kolonii Górniki wsi Stanica. Stanica wzmiankowana jest w XIII wieku. Późnobarokowo- klasycystyczny kościół filialny św. Marcina z 1804 roku. Tutaj rośnie pomnikowa lipa o wieku 500 lat, która posiada 580 cm w obwodzie. Rośnie przy drodze do Rud. W Górnikach na przełomie XVI i XVII wieku kopano rudę darniową żelaza i przetapiano w Rudach oraz w Stodołach. Pod lasem znajdują się hałdy pozostałe po odkrywkach. Przecinamy dalej drogę i między hałdami maszerujemy do lasu, a następnie ścieżką na prawo do przecinki leśnej. Kluczając dochodzimy do przystanku w Biały Dworze. Biały Dwór leży w gminie Pilchowice. Znajdują się tu nieliczne zabudowania oraz piękne pomnikowe drzewa.

Przechodzimy drogę i linią podziału leśnego dochodzimy do nasypu dawnej kolei wąskotorowej i w prawo wzdłuż niej zmierzamy do Rud. Zwiedzamy Rudy oraz zespół klasztorno- parkowy założony przez ojców cystersów, jako wspaniały wzór zagospodarowania terenu. W związku z epidemią tyfusu przebywał tu lekarz z Tybingi Juliusz Roger (1819- 1865), działacz społeczny, etnograf i przyrodnik. Wydał drukiem 546 pieśni pt „Pieśni Ludu Polskiego na Górnym Śląsku z Muzyką”. Zinwentaryzował około 400 gatunków owadów.

Obok kościoła znajduje się plebania z końca XIX wieku i dwa barokowe posągi kamienne z XVIII wieku. Obok zabudowania gospodarcze. Przy ul. Raciborskiej dawny szpital, założony przez dr J. Rogera, kamień ku jego czci i pomnik przyrody.

Na południe od Rud w lesie znajduje się Ośrodek Wypoczynkowy „Buk”. Na polanie rośnie pomnikowa sosna oraz basen kąpielowy. Wokół Rud znajdują się liczne kolonie: Renerowska, Bieliny, Podbiała, Przerycie, Paproć i Ruda Kozielska. Na zachód od Rud znajduje się osada leśna o ciekawej nazwie „Coś dla Ciebie” (Quid at te).

Opracował: Krzysztof Czesak

80- lat działalności PTT w Zagłębiu Dąbrowskim

W Zagłębiu Dąbrowskim nie brakło miłośników Tatr. O pierwszych członkach z tego terenu dowiadujemy się z wykazu członków Towarzystwa Tatrzańskiego z roku 1883. Na 758 członków zwyczajnych mieszkańcami Zagłębia byli:

- Roman Babiński- urzędnik Drogi Żelaznej Warszawsko- Wiedeńskiej w Sosnowcu
- Remigiusz Brzostowicz- jak wyżej
- Adam Dziewulski- urzędnik DŻWW w Granicy obecnie Maczki
- Edward Klug- urzędnik DŻWW w Sosnowcu
- Bronisław Kraft- starszy leśniczy w Ząbkowicach
- Dr Gustaw Lewy- lekarz z Zawiercia
- Władysław Młodkowski- urzędnik DŻWW w Sosnowcu
- Henryk Potworowski z Sielca
- Leon Sawicki handlowiec z Zawiercia
- Jan Szymanowski- urzędnik DŻWW w Sosnowcu
- Kazimierz Szymański- urzędnik DŻWW w Sosnowcu

- Kazimierz Szremer- kupiec z Granicy
- Walery Tokarz- inżynier z Sosnowca
- Władysław Tutakowski- urzędnik DŻWW w Sosnowcu

Już w 1887 roku przybyło kolejnych 20 członków z terenu Zagłębia (m.innymi Armand Harland i dr Lucjan Kołodzki, późniejsi delegaci dla Sosnowca, a od 1894 r kolejnych pięciu z Dąbrowy Górniczej. W 1895 roku Wydział Towarzystwa powołał zagłębiowskich delegatów dla Sosnowca w osobie Armanda Harlanda, urzędnika DŻWW i dla Zawiercia dr Gustawa Lewego lekarza. Rok później w 1896 powołano delegata dla Dąbrowy Górniczej w osobie Feliksa Kwietnia. W 1900 r delegatem TT w Sosnowcu w miejsce Armanda Harlanda został lekarz dr Lucjan Kołodzki.

Przed I wojną światową wśród różnych środowisk ówczesnej Kongresówki w Dąbrowie Górniczej mieszkało 6 członków TT, a delegatem w tej miejscowości był Feliks Kwiecień, w Sosnowcu 14 członków, a delegatem był Jakub Kłosa.

Po I wojnie światowej najbliżej Zagłębia powstał Oddział PTT w Katowicach w 1924 roku. W 1920 roku na ogólną liczbę 2408 członków, 37 rekrutowało się z Zagłębia, głównie z Sosnowca. Dominowali wśród nich inżynierowie i ludzie wolnych zawodów, uczniowie i handlowcy. Początkowo funkcjonowali oni tak jak przed wybuchem I wojny światowej, tzn. opłacali składki poprzez delegatów: dąbrowskiego Feliksa Kwietnia i sosnowieckiego Jakuba Kłosa.. Jednak w 1924 r zaczęła się tworzyć zagłębiowska struktura PTT w postaci koła miejscowego w Dąbrowie Górniczej, należącego do Górnośląskiego Oddziału PTT w Katowicach.. Koło w Dąbrowie Górniczej skupiało osoby z Zagłębia Dąbrowskiego głównie z Dąbrowy Górniczej, Będzina i Sosnowca.

Była to nietypowa sytuacja, ponieważ Zagłębie Dąbrowskie w odrodzonej Rzeczypospolitej znalazło się w woj. Kieleckim, zaś dawny pruski Górny Śląsk w autonomicznym województwie śląskim. Odmienne warunki ustawowe i administracyjne autonomicznego województwa śląskiego i województwa kieleckiego doprowadziły w 1930 r do przekształcenia Koła miejscowego Górnośląskiego Oddziału PTT w Oddział PTT w Zagłębiu Dąbrowskim z siedzibą w Dąbrowie Górniczej. Początkowo liczył on 50 członków, a kierował nim były prezes Koła, inż. Józef Ferch. Oddział Zagłębia Dąbrowskiego został założony na zebraniu organizacyjnym w dniu 23 czerwca 1930 roku w Starostwie Będzińskim. Skład Zarządu:

- Inż. Józef Ferch- Prezes
- Prof. Adolf Hyla- V-ce Prezes
- Ludwik Berbecki- sekretarz
- Paweł Stanowski- skarbnik
- Ludwik Łogiewa- zastępca skarbnika
- Sylwester Ratkowski- zastępca sekretarza
- Władysław Wolski i Isak Pysachson- członkowie Zarządu
- Jako siedzibę oficjalną oznaczono Będzin

W dniu 18 grudnia 1930 roku na posiedzeniu Zarządu postanowiono, że Sekretariat Główny Oddziału mieścić się będzie na razie w mieszkaniu prywatnym prezesa inż. Józefa Fercha w Dąbrowie Górniczej przy ul. Legionów 85 w Szkole Górniczej. Ustanowiono ekspozytury w: Sosnowcu, DG, Będzinie, Grodźcu, Niwce, Modrzejowie, Klimontowie, Zagórze. Trwały pertraktacje w sprawie założenia ekspozytur w: Kazimierzu, Ząbkowicach, Strzemieszycach, Maczkach i Zawierciu.

Zarząd Główny zatwierdził Oddział w dniu 8 marca 1931 i od tej daty podjęto działalność na zewnątrz. Zamówiono:

- Komunikaty informacyjne
- Zgłoszenia członkowskie

Rozesłano w celach propagandowych „Wierchy” ofiarowane przez Zarząd Główny dla miejscowych czytelników oraz osób stojących na czele władz państwowych, samorządowych oraz przemysłu miejscowego. Prezes wygłosił kilka odczytów propagandowych w miejscowym lektorium.

W 1931 r Oddział liczył 109 członków. Od 1931 siedziba Oddziału przeniesiono do Sosnowca na ul. Chemiczną 14 do mieszkania sekretarza Łogiewy.

W 1934 r z odczytem gościł Wiktor Ostrowski uczestnik wyprawy w Andy. Skompletowano fachową biblioteczkę. Organizowano wycieczki w Beskidy i Tatry.

W 1933 roku zaczęły powstawać koła zamiejscowe Zagłębiowskiego Oddziału PTT, w Zawierciu, Częstochowie, Radomsku. W 1935 roku koło w Częstochowie usamodzielnia się. W 1936 roku dochodzi koło w Olkuszu.

Ważną dziedziną działalności Zagłębiowskiego Oddziału PTT była aktywizacja turystyczna Jury Krakowsko- Częstochowskiej. W styczniu 1935 r Koło w Częstochowie, dzięki pomocy właściciela dóbr złotopotockich hr Karola Raczyńskiego, oddano do użytku schronisko nad Wiercicą w Złotym Potoku, dysponujące 25 miejscami. Po utworzeniu Oddziału Częstochowskiego PTT schronisko przeszło pod jego Zarząd.

Oddział rozpoczął budowę własnego schroniska na Jurze w Bydlinie. Prace rozpoczęto w 1935 r a kierował nimi Bohdan Krzemieński. Wspierał go Ludwik Łogiewa. Prace zakończono w roku 1938. Obecnie obiekt po przeniesieniu znajduje się w Jaroszowcu. Oddział Zagłębiowski przymierzał się w 1935 roku do budowy schroniska w Kocierzu w Beskidzie Małym. Koło miejscowe w Olkuszu było gospodarzem stacji turystycznej w Ojcowie.

Dużą rolę w upowszechnianiu turystyki na terenie Zagłębia odegrała sosnowiecka Sekcja Narciarska SN PTT. Powstała w 1933 roku. Początkowo kierował nią Sylwester Ratkowski, później prof. Gimnazjum Jerzy Korwin Olszewski (ten ostatni został prezesem Oddziału zagłębiowskiego w 1938 roku po inż. Józefie Ferchu. Sekcja prowadziła własną wypożyczalnię nart, organizowała kursy narciarskie dla mieszkańców Sosnowca i Bydlina. Sekcja zorganizowała także liczne wycieczki zimowe. W roku 1935 Sekcja opracowała projekt skoczni narciarskiej na górze Dorotka w Grodźcu, jednak ze względu na problemy z zakupem terenu inwestycja ta nie doszła do skutku.

Warto dodać, że w szczytowym okresie w roku 1933 Oddział Zagłębiowski PTT liczył 739 członków. Zagłębiowski Oddział PTT działał do II wojny światowej. Po II wojnie część członków działała nadal w Oddziale w Katowicach. PTT działał do roku 1950. W 1981 roku reaktywowano PTT, ale stan wojenny przekreślił plany na działalność. Oficjalnie PTT został zarejestrowany przez Sąd ponownie w 1989 roku i od tego czasu zaczęła się działalność PTT. Próba reaktywowania PTT w Zagłębiu Dąbrowskim została podjęta na początku lat 90- tych . Oficjalnie Oddział w Sosnowcu im. Gen. Mariusza Zaruskiego został zarejestrowany w roku 1995 roku. I od tego czasu podjął intensywną pracę:

- Imprezy turystyki kwalifikowanej (Polska, Europa, Afryka)
- Organizacja posiedzeń ZG PTT
- Organizacja Ogólnopolskich Spotkań PTT
- Organizacja Dni Gór PTT
- Wydawanie pisma Oddziałowego „Klimek”. Pismo jest kwartalnikiem i ukazuje się od 16 lat.
- Prelekcje
- Flagowymi imprezami Oddziału są: Zimowe Wejścia na Babią Górę, Jurajskie Rajdy Rowerowe, Pożegnania Lata na Jasieniu, Imprezy Baraniogórskie.
- W roku 2006 przy wsparciu finansowym miasta ukazała się Monografia PTT w Zagłębiu Dąbrowskim
- Koledzy i koleżanki z Oddziału PTT w Sosnowcu zasiadali w prezydium, zarządzie głównym , sądzie koleżeńskim i komisji rewizyjnej Zarządu Głównego PTT
- Oddziałem po reaktywacji kierowali:
- Zbigniew Jaskiernia w latach 1995-2001
- Krzysztof Czesak 2001- 2007
- Paweł Kosmala 2007 do chwili obecnej

Opracowanie: Zbigniew Jaskiernia

WYDAWCA: POLSKIE TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE O/PTT im.Gen. M.Zaruskiego
Organizacja Pożytku Publicznego Nr KRS 0000115547

41-200 Sosnowiec ul.3 Maja 29/4A tel: 0-32-2663815, www.sosnowiec.ptt.org.pl

Redakcja: Redaktor Naczelny - Zbigniew Jaskiernia, Krzysztof Czesak - Członek Redakcji